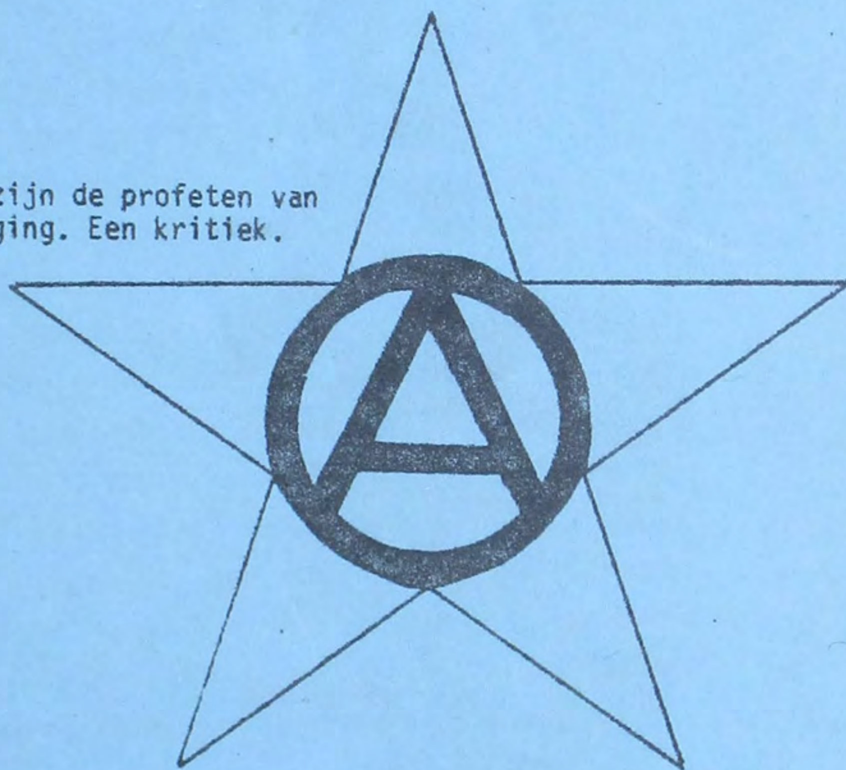
2,-

FL. 1,25

DE ONMACHT VAN DE AUTONOME MENS

VRIJE JONGEN VAN S. DOORGELICHT

hoe betrouwbaar zijn de profeten van de autonome beweging. Een kritiek.

Uitgave: de brakende kraker

ROERMOND, APRIL 1982

INLEIDING

De laatste tijd heeft de "autonomenbeweging" zich nogal in de picture gewerkt door allerlei akties waaronder kraakakties. Ook het toenemende straatgeweld wordt vaak aan autonomen toegeschreven. Iemand die zich de laatste tijd opwerpt als woordvoerder en theoreticus van de autonome beweging is Joost van Steenis. Deze presenteerde op zaterdag 3 april in Leuven een boekje van zijn hand, getiteld "De macht van de autonome mens", met als ondertitel:"Theorie en praktijk van het aanvallen van personen".
Aan de publikatie van dit boek waren een aantal diskussies vooraf gegaan in de libertaire bladen De Vrije en Vrijbrief.

Bij de presentatie van zijn boek deed Van S. zich voor als een fervente anti-anarchist. Hij werd hier merkwaardigerwijs in gesteund door een van de twee organisatoren van "De dag van de Anarchie", een tweedaags kongres van Belgische anarchisten in Leuven. Tot ons aller verbazing werd het leeuwendeel van de vergaderingen op dit kongres voorgezeten door Johnnie Lenaerts. Johnnie Lenaerts en Joost van Steenis probeerden echter vanaf den beginne het kongres naar hun hand te zetten door hun voortdurende oproepen af te vallen van het anarchisme en toe te treden tot de ongeorganiseerde autonomenbeweging. Gedragingen en opstelling van beide heren deden ons van de ene verbazing in de andere tuimelen. Uiteindelijk begonnen we te twijfelen aan de goede bedoeling van het illustere tweemanschap. Voor ons is in ieder geval duidelijk geworden, dat de heren van Steenis en Lenaerts (zeer) ver gehouden moeten worden van iedere libertaire aktie en organisatie.
Tevens was het doen en laten van met name van Steenis voor ons aanleiding te besluiten tot het schrijven van een kritiek op diens meest recente pennevruchten. Wij willen proberen uit te leggen dat het "autonomisme" van Joost van Steenis niet alleen zeer ver van ieder revolutionair socialistisch en anarchistisch denken en handelen af staat, maar zelfs in hoge mate verdacht is.
Als illustratie beginnen we met enkele citaten uit het werk "De macht van de autonome mens" van Joost van Steenis.

ENKELE CITATEN UIT HET RECENTE WERK VAN VAN S.

"Ik vind het niet vooruitstrevend, als men probeert de strukturen te veranderen en te vervangen door andere strukturen." (pg. 12)
"Niet links, niet rechts, maar autonoom." (pg. 19)
"Een maatschappij met aktief en zelfstandig handelende mensen heeft nog nimmer bestaan, en men moet zich niet vermoeien om daar blauwdrukken voor te bedenken. Die mensen, die in zo'n maatschappij terecht komen, moeten zelf maar zien hoe ze samen leven." (pg. 15)
"De (door autonomen gevoerde) aksies gaan er niet van uit, dat de aangevallen leider lijfelijk uit de samenleving verwijderd wordt. Dan zal immers in zijn plaats een ander benoemd worden en moet men weer van voren af aan beginnen. Het gaat er om de leider het vuur zo na aan de schenen te leggen, dat hij daadwerkelijk - om de druk op zijn persoon te verlichten - wil luisteren naar de stem van de mede door hem overheerste meerderheid van de bevolking." (pg. 16)
Over de krakersbeweging: De overheid lijkt er in te slagen de krakers te isoleren. Maar, zegt van Steenis, de krakers moeten overheidsfunktionaris-sen en andere autoriteiten (persoonlijk) aanvallen. Maar dan wel anoniem, want "zodra de aangevallene weet wie hem aanvalt, valt een deel van de dreiging weg." (p. 17)
In dat geval zet de overheid de bevolking tegen de gekriminaliseerde krakers op. "Dit zal niet het geval zijn", vervolgt van Steenis even later, "als die andere anoniem is, een onbekend individu." "De autoriteit zal dan onzeker worden, omdat hij zal moeten leven met het spookbeeld van een hem aanvallende onbekende macht." (pg. 17)
En iets verder over de Rode Brigades: "Hun organisatie is vrij ongrijp-baar gebleven en zij worden na verliezen steeds aangevuld door nieuwe aktievoerders. De autoriteiten voelen zich voortdurend bedreigd, omdat men geen kans ziet de RB op te rollen. Deze dreiging is in mijn ogen veel belangrijker dan het doodschieten van enige hogergeplaatsten. Dat die gedachte ook in RB-kringen aandacht heeft gekregen, blijkt uit een van de laatste wapenfeiten van de RB (de ontvoering van rechter Giovanni D'Urso)."
(....)"Zo zal hij op ieder willekeurig moment rekening moeten houden met iets onverwachts, net als elke werknemer, die op een willekeurig moment ontslagen kan worden, de kraker, die altijd ontruimd kan worden,

de machteloze, die altijd onder dreiging van onverwachte maatregelen moet leven." (pg. 18)
Enkele pagina's daarna zegt hij aanvullend "De autonome groep verschilt in haar wijze van bestraffen van bv. de Italiaanse Rode Brigades. Deze valt ook leidinggevende funktionarissen aan, maar slechts eenmalig", en "Het spreekt vanzelf, dat de groep in tegenstelling tot de RB iemand niet zal doodschieten. Zij wil de hoge funktionaris in haar greep gevangen houden en hem zo dwingen anders te reageren."
Joost van Steenis beroept zich intussen theoretisch op Jean Paul Marat, de Franse revolutionair der "Sans-Culottes", die in 1793 in zijn bad werd vermoord.
Van Steenis citeert:"Als men nu enige hoofden spaart, dan zal het in de naaste toekomst nodig zijn om stromen bloed te laten vloeien." (pg. 21)
Tenslotte noemt van Steenis de trias politica van Montesquieu een loze kreet. Hij wijst naar Marats opvatting van een vierde macht (een kontrolerende).
In van Steenis' visie zijn dit de autonomen, die "de vrijheid van de onderdrukte, gewone burger vergroten".
De autonomen moeten zich ieder op hun eigen specifieke belangen, of deelgebieden organiseren, maar "het gaat erom de organisatiegraad van de Clubs (d.w.z. de autonomistische organisatie, red.) zo laag mogelijk te houden. Dit om institutionalisering en elitevorming te voorkomen."

EEN EERSTE KOMMENTAAR OP DE CITATEN

"Bij vele akties, die door traditioneel links worden gevoerd, heeft de gewone burger vaak meer last dan de autoriteiten. Hij gaat zich ergeren omdat hij denkt dat hij zelf ook gevaar loopt." Ga nu niet denken dat Van S. eindelijk in termen van strategie gaat denken, want even later keuvelt hij verder: "Een spoorwegstaking hindert vooral de gewone burger, niet de welgestelde autoriteit die toch nooit met de trein reist."
En iets verder:"Bij straatgevechten vreest de burger, maar ook de gewone politieman, dat zijn bezit bedreigd wordt, of dat ook hij klappen kan krijgen. Hij zal de belangen van de leidende klasse sterker gaan verdedigen, omdat hij meent dat hij zelf persoonlijk bedreigd wordt."
Wat wil Van S. nu eigenlijk zeggen? Op dezelfde pagina 32 in zijn boek

schrijft hij lustig:"Bij een staking of een demonstratie worden andere mensen lastig gevallen, zonder dat zij daar iets aan kunnen doen. Dit soort geweld wordt door de meeste aktievoerders goedgekeurd. Wordt het geweld echter meer specifiek op een bepaald doel gericht - de M.E., stenen door de ruiten, brandbommen - dan schrikken de meesten terug. (....) In mijn ogen zijn beide vormen van geweld in de maatschappij niet van elkaar te scheiden."

Het is volslagen onduidelijk wat Van S. nu strategies gezien wil. Hij zegt staken is eigenlijk niet zo best, want je berokkent schade aan de gewone burger. Maar als je dan toch aan het staken bent, smijt er dan maar gelijk wat brandbommetjes tegenaan. Wat wil meneer Van S. nu eigenlijk?

Tenslotte geeft Van S. op pagina 35 nog wat blijk van zijn theoretisch onbenul door te stellen:"Allerlei ideologieën, socialisme, anarchisme, communisme, maar ook liberalisme, fascisme (SIC!!!!!!!!!!!!!!!!! red.) enz., beloven een hemel op aarde, maar die hemel is sinds het ontstaan van die ideologieën niet verwezenlijkt."

Alleen al uit de vergelijking van deze citaten, die bepaald NIET UIT HUN VERBAND GERUKT zijn, maar elk voor zich de kern uitdrukken van de redeneertrant van Van S., blijkt dat Van S. op zijn minst nogal warrig is. Hij spreekt zich op zeer fundamentele punten tegen en doet geen enkele moeite om precies op een rijtje te zetten wat hij wil en waartoe zijn manier van handelen in grote lijnen moet leiden.

Vooraleer nader in te gaan op de theorie van Van S. nog enkele duidelijke voorbeelden uit het praktische gedeelte van zijn laatste boek.

Op de pagina's 102 en 103 staat het volgende te lezen: "(....) Door aktie is hij er zich van bewust geworden, dat de hoge plaats, waar hij naar was opgeklommen, voor hem onhoudbaar was. Dat is iets, wat ook Geertsema duidelijk gemaakt moet worden. Dat hij niet almachtig is en dat hij zijn hoge plaats, waarvan hij vindt dat die hem wegens zijn geboorte toekomt, MOET OPGEVEN." (Hoofdlettering door red.). Deze autoriteit, de commissaris van de koningin in Gelderland, Geertsema, moet zijn funktie door allerlei akties dus opgeven. Plaats dat tegenover de eerdere stelling van Van S., dat de akties van de autonomen er niet op gericht moeten zijn om toplieden te vervangen, maar onder handhaving van hun funkties te dwingen tot steeds verdergaande concessies. Want als de ene autoriteit vervangen wordt door

de andere, moet je weer van voren af aan beginnen, schrijft Van S. op pagina 16.
Het wordt alleen al uit de vergelijking van citaten duidelijk:
Van S. wil, dat er fors gemept wordt door de autonomen. De motivatie achter die mepperij is onbelangrijk. Zie bijvoorbeeld pagina 98.
"De autonomen" riepen voor de grap op tot een belegering van het kasteel van Geertsema. Een tiental demonstranten vatte die grap blijkbaar wat te serieus op en trof een zwaar door M.E. bewaakt kasteel aan. Die tien demonstranten zijn in feite in de val gelopen van een stelletje provokateurs. Dat die provokateur zich hier de autonome JvS noemt, doet niet ter zake!
Tenslotte verwijzen wij nog even naar pagina 140. Vrij Nederland journalist Rudie van Meurs had geen zin om iets te publiceren, wat de autonomen toevallig goed te pas kwam. Dus is Van Meurs verdacht!
Van S.:"Dit linkse weekblad (VN, red.) had van de aktiegroep alle materiaal, dat zij gepubliceerd had, toegezonden gekregen. Bovendien was Van Meurs persoonlijk gevraagd of hij niet iets wilde publiceren. Dat was geweigerd. Men kan zich afvragen waarom. Het is opvallend dat de telefoontjes van de politie en Van Meurs op de zelfde dag vielen. Dat kan geen toeval zijn. Van Meurs lijkt goede kontakten te hebben met de politie, hoewel zijn nietszeggende boek over de Binnenlandse Veiligheids Dienst, dat hij later zou publiceren, daar niet op wijst. Of juist wel?"
Iedere journalist heeft vrijwel dagelijks kontakten met de politie. Is hij daarom verdacht? Bovendien: waarom vindt een progressief als Van S. het nodig, om de onthullingen van Van Meurs over de BVD tot "nietszeggend" uit te roepen. Wat weet Van S. daar nou van?
Of neemt Van S. hier de BVD in bescherming?
Maar nu ter zake.

HOE GEVAARLIJK ZIJN DE IDEEEN VAN VAN S.?

1. <u>Opvallend is dat Van S. steeds redeneert vanuit een simpel goed-slecht model.</u>
   De krakers zijn goed. Ze hebben gelijk. Overheid en spekulanten zijn slecht. De akties van de krakers zijn daarom ook allemaal goed, die van de overheid allemaal slecht. Zo simpel ligt dat. Van een analyse van de maatschappelijke werkelijkheid is geen sprake. Daarover straks meer.

2. <u>"Het Gelijk" alleen is voor Van S. voldoende om voor een bepaald aktiemodel te kiezen.</u>
   Onze kritiek daarop: Alléén gelijk hebben is niet genoeg. Je zult dat gelijk moeten AANTONEN aan de massa's. Zolang DIE niet van je gelijk overtuigd zijn, bestaat de kans dat de staat met massasteun jouw gelijk met politielaarzen zal vertrappen. Dat aantonen van je gelijk doe je niet door gewelddadige akties of door anderssoortige akties die de massa's niet begrijpen. Bij het aantonen van je gelijk zul je moeten uitgaan van datgene, wat een groot deel van de massa acceptabel en juist vindt. Doe je dat niet, dan raak je van de massa's geïsoleerd. Autonome aktie à la Van S. drijft de beweging in zo'n isolement. Van S. vindt immers dat het gelijk alléén al voldoende overtuigingskracht heeft. Onzin natuurlijk.

3. <u>Het door Van S. voorgestelde en als "autonoom" omschreven aktiemodel ziet als doelstelling het verzwakken van de macht van alle mogelijke baasjes.</u>
   Daar is op zich niets op tegen, vinden wij. Maar - en daar hebben we de anarchistische theorie weer - tegenover die verzwakking aan de ene kant moet een versterking van de positie van de basis aan de andere kant komen te staan. Anders herovert de staat of de kapitalist op zeker moment zijn oorspronkelijke machtspositie.
   Die tegenmacht moet (goed) georganiseerd worden. Daarvoor is inzicht nodig in organisatiemodellen, in theorie dus, en met name in de ANARCHISTISCHE THEORIE! Dit om te voorkomen dat je organisatie dichtslibt, verbureaukratiseert of verstart. Van S. ontkent de noodzaak van organisatie. En dat is vanuit een revolutionair standpunt gezien een merkwaardige zaak.

4. Aktiemiddel is de persoonsgerichte aktie.
Iedere struktuurgerichte aktie wordt daarbij verworpen. Van S. zegt dat de aktie de betreffende persoon wel moet chanteren en in het nauw drijven, maar niet mag leiden tot het vervangen van de persoon. De opvolger zou wel eens minder gevoelig kunnen zijn voor chantage en bangmakerij.
Op zich, vinden wij, hoeft niemand bezwaar te hebben tegen dit aktiemodel. Het moet echter passen in een groter strategies beleid. Anders tast dit verzet het kapitalisme niet wezenlijk aan.

5. Niemand hoeft zich zorgen te maken over de vraag, wat er in de plaats van de huidige maatschappij moet komen.
Voor Van S. een logische redenering. Want als je weigert struktureel te denken, zul je ook geen nieuwe demokratische strukturen weten te verzinnen.
Ons kommentaar: Stel, dat op zekere dag een machtsvakuüm ontstaat. Door allerlei autonome akties is de macht van de staat tijdelijk ernstig ondermijnd. Wat, als de autonomen niet weten wat ze juist DAN moeten doen? Het is op zijn zachtst gezegd merkwaardig, dat Van S. de autonomen aanraadt zich niet met die toekomst bezig te houden. De onwetende autonomen zullen op het beslissende moment niet eens in de gaten hebben dat het grote moment is aangebroken, dat het machtsvakuüm gevallen is. Trouwens, al wisten ze het, dan nog was er geen organisatie die de revolutie kon initiëren en organiseren. Want de autonomen mogen zich volgens Van S. alleen zeer slecht organiseren. Merkwaardig zo'n konstruktie. Organiseer je slechts zeer incidenteel, hang geen theorie aan, doe niet aan strategie, denk niet over de toekomst. Een dergelijke opstelling leidt op zijn minst tot verwarring, zaait verdeeldheid en speelt rechts in de kaart. De oproep tot aktie zonder je verder ergens de hersens over te breken wordt in dit kader verdacht. Een dergelijke handelwijze is tot nog toe steeds door agents provocateurs gevolgd, door de BVD in Nederland, en de BOB in België. Zelfs als Van S. te goeder trouw zou zijn (wat wij langzamerhand betwijfelen) dan speelt hij IN FEITE een zelfde rol als een provokateur van de politie. Zo iemand willen wij niet in onze beweging of organisatie hebben!

6. De aktie is alles.

Bij de presentatie van zijn boek in Leuven op 3 april 1982 zei Van S. onder meer, dat iedere aktie die boven het legale en vreedzame demonstratieniveau uitstijgt, hem welgevallig is. ZELFS ALS DE GEWELDDADIGHEDEN UITGELOKT BLIJKEN TE ZIJN DOOR PROVOCATEURS VAN DE POLITIE!
Hij verwees in dit verband naar de uit de hand gelopen demonstratie van Waalse staalarbeiders in Brussel in maart 1982. De gewelddadigheden door een aantal stakers daar bleken uitgelokt door provokateurs. Van S. koos desalniettemin zonder meer de kant van de lieden, die met katapults op de Rijkswacht begonnen te schieten.

7. Getheoretiseer is iets voor anarchisten en marxisten,

zegt Van S. bij de presentatie in Leuven. Getheoretiseer staat de aktie in de weg. Het gaat er om om iets te doen. En dat "iets" moet liefst zo hard mogelijk. Waarheen dat leiden kan is blijkbaar geen onderwerp van gesprek.

8. Om de aktie te propageren is er een blad nodig,

zo bleek bij de presentatie van het boek in Leuven. De redaktie van dit blad moet professioneel werken en "niet elke twee jaar van samenstelling veranderen" (Joost Van S. in zijn kritiek op het redaktiebeleid van de Nederlandse anarchisten met betrekking tot De Vrije op zondag 4 april in Leuven). Kontroleerbaarheid van de redaktie door de (bovendien nog eens) zo slecht mogelijk georganiseerde basis is zo goed als uitgesloten in het model van Van S. Wie formuleert dan het redaktiebeleid? De ongekontroleerde en onkontroleerbare ideologen van de redaktie? Een redaktie, die zich dan als voorhoede naar leninistisch model opwerpt en als leider van de massa's? Van massa's die steeds weer opgeroepen worden zich vooral niet te verdiepen in allerlei theorieën en die als domme schapen achter theoretici à la Van S. mogen aanhollen?

9. Bij een groeiende autonome beweging zal er, in tegenstelling tot wat Van S. beweert, een organisatorische begeleiding noodzakelijk blijken. Al was het maar voor het voeren van solidariteitsakties, het betalen

van advokaten en boetes enz. Wie organiseert dan wie? Wie struktureert de anti-strukturelen?

Er lijken ons twee mogelijkheden te bestaan: OFWEL de gevangengenomen aktievoerders worden botweg aan hun lot overgelaten; een aantal griezels laat de zaken escaleren en in een geweldspiraal uit de hand lopen; er worden intussen geen pogingen gedaan de massa's van het eigen gelijk te overtuigen (omdat de overtuigingskracht volgens theoreticus Van S. in de - uit de hand gelopen - daad gelegen zou zijn). Het resultaat van dit alles zal zijn een verrechtsing van de massa's en het frustreren van de beweging door onderlinge verdeeldheid en moedeloosheid. OFWEL - en dat is dan de tweede mogelijkheid - de beweging wordt alsnog van bovenaf gestruktureerd. Bijv. vanuit de onkontroleerbare redaktie van het blad der autonomen. Een redaktie die zich als centraal komité ontfermt over de dierbare gelovigen aan de basis. Daarbij wordt de basis steeds meer gestruktureerd in strak gekeurslijfde groepen, waar geheimhouding, anonimiteit en paranoia om het hardst met elkaar wedijveren. Groepen, die de bevelen van bovenaf afwachten en daarnaar blindelings handelen. In deze situatie is het voor ambitieuze stalinisten, maar vooral voor slimme geheimagenten van de staat eenvoudig zichzelf bovenaan te doen plaatsen in de dan ontstane machtspyramide en de zaakjes naar eigen hand te zetten. Slaagt de staat er op deze manier in de beweging over te nemen door het plaatsen van BVD-ers (BOB-ers) in het centraalkomité of de redaktie, dan zal zij de beweging rechtstreeks gebruiken voor haar eigenbelang. Bijv. door het plegen van een bomaanslag op een psychologisch voor rechts geschikt moment. Zie de Rode Brigades in Italië.

10. De autonomen drijven zichzelf door akties à la Van S. het isolement in.

We moeten ons de vraag stellen wat het doel van de aktie is. Van S. ziet als doel de onmiddellijke omverwerping van de bestaande machtsstrukturen door de direkte aktie. Hierbij rijst echter het gevaar, dat je zo de aktie gaat isoleren en kriminaliseren, zonder dit overigens bewust te willen. Een aktie die in een tijd zoals deze, waarin er nog geen sprake is van een revolutionaire situatie, op gericht is die strukturen omver te werpen, kan niet anders doen dan

zich in een isolement werken. Want wie voert die aktie uit? Een groep mensen die zich van de bestaande klasse-uitbuiting bewust is; maar die helemaal vergeet dat niet iedereen zich hiervan bewust is, ook al wordt hij/zij zèlf uitgebuit! En er zijn nog veel mensen die zich niet realiseren hoe de rollen werkelijk liggen. Hierbij geholpen door de - door staat en kapitaal gemobiliseerde - burgerlijke pers, zullen zij zich juist tégen die aktie keren. Zo wordt dan in feite een anti- of kontrarevolutionaire situatie gekreëerd, terwijl het revolutionaire stadium nog niet eens is aangebroken! In feite wordt zo de revolutie geaborteerd, en vindt er zelfs verrechtsing plaats! De aktie bereikt haar doelgroepen niet eens meer. De "niet-bewusten" keren zich ertegen.
Dit zien we nu gebeuren bij de Italiaanse Rode Brigades (voor zover deze nog bestaan - een doordenkertje -), en vroeger bij de z.g. anarchisten van de daad. Ook zij voerden behoorlijk "heavy" akties uit terwijl er van een revolutionaire situatie nog geen sprake was, en ook zij werden gekriminaliseerd. We moeten ons niet vergissen in de macht van de staat op dit gebied. Het was bijv. de staat die de Rote Armee Fraktion typeerde als zijnde anarchistisch, terwijl de RAF zich uitdrukkelijk marxistisch-leninistisch noemde.
Zo werden dan ook maar direkt de anarchisten zwart (...) gemaakt.
De enige manier waarop dit voorkomen kan worden is door een situatie te kreëren waarin een dergelijke revolutionaire aktie niet automatisch kan worden gekriminaliseerd, en dat is door een algemene voorlichting te geven. Er moet begrip voor een aktie worden gekweekt, anders kunnen staat en kapitaal deze akties juist gebruiken voor hun eigen belangen.
Het is niet zo, dat wij hier gaan propageren om maar helemaal geen akties te voeren. Integendeel, aktie is goed, en zelfs noodzakelijk. Maar we moeten de aktie aanpassen aan het revolutionaire stadium, aan de bestaande omstandigheden. Nu er nog geen sprake is van een revolutionaire situatie, moeten we onze akties daarom richten op het bewustmaken van anderen, die nog niet zo bewust zijn. Dát moet het doel zijn van de aktie in de huidige omstandigheden. Mensen moeten zich gaan afvragen waarom de een of andere aktie gevoerd wordt, en daarover gaan nadenken. Zo kan er een situatie van begrip en later een revolutionaire situatie gekreëerd worden, die

uiteindelijk kan uitmonden in een sociale revolutie. Van S. ziet dit niet zo. Hij ziet het veel simpeler, door te stellen dat mensen zich langzaam aan de hand van de aktievoerders zullen scharen, zolang die aktievoerders hen maar met rust laten. Wij citeren:"Al deze faktoren zullen ertoe bijdragen, dat de niet bij de aktie betrokken burger zich vrij neutraal zal gaan opstellen. Op den duur zullen zij zich wellicht aan de zijde van de aktievoerders scharen en zo hun steentje bijdragen aan het vernietigen van de autoritaire maatschappijstruktuur."

Uit al deze woorden spreekt een grote onderschatting van de macht van de media, die er immers voor zorgen dat de mens zich niet neutraal op kán stellen, zolang hij niet zèlf dieper gaat nadenken over zijn positie in de samenleving.

Daarom moeten we dus nu niet zo'n "heavy" akties gaan voeren, zoals Van S. voorstelt, maar ons in eerste instantie slechts bezighouden met schijnbaar marginale puntjes. We moeten goed begrijpen dat een revolutie niet uit de lucht komt vallen, en dat een echte revolutie altijd gesteund wordt door brede lagen van de bevolking!

Er kunnen daarom binnen het revolutionaire proces twee stromingen onderscheiden worden: een denken op korte termijn, en een denken op lange termijn. Het denken op korte termijn is het kreëren van begrip, en het kweken van een revolutionair denken, en wordt gekenmerkt door het geven van theoretische scholing middels stencils, brochures, tijdschriften e.d., en het voeren van akties die aansluiting kunnen vinden bij het denkproces van de "niet-bewusten" en die deze groep dan in hun denken vooruit helpen. Dit zijn bijv. stem-niet akties, of het jatten van militaire geheimen, maar ook bijv. het kraken van huizen.

De lange termijn is de sociale revolutie. Dat uiteindelijke doel moeten we bij al onze akties in gedachten houden.

Wat Van S. nu doet, is het overslaan van de bewustwordingsfase. Hij denkt dat hij de revolutie - voor zover hij die tenminste wíl, maar daarover straks meer - kan ontketenen door heel simpel enkele personen die de staat en het kapitaal vertegenwoordigen te elimineren. Hij gelooft namelijk dat enkele mensen het kapitalistische systeem en de staat dragen; maar dat is niet zo, integendeel: deze personen dragen niet de strukturen, maar de strukturen dragen deze personen. Je verandert dus geen barst aan de strukturen als je enkele personen elimineert.

We moeten daarom juist de bestaande strukturen aanvallen, om hen te vervangen door libertaire. En dit kan niet zo een, twee, drie. Dit is een lange weg, waarvoor een mentaliteitsverandering noodzakelijk is. Het zou bijzonder dom en kortzichtig zijn om hieraan voorbij te gaan. Een revolutie moet en kan alleen plaatshebben als ze de steun van de bevolking heeft, en die krijg je pas na een mentaliteitsverandering.

Dit dus over de "korte-termijn", die de noodzaak van het kweken van een revolutionair denken weerspiegelt. De lange termijn was zoals gezegd de sociale revolutie, die we bij al onze akties in gedachten moeten houden. Maar, Van S.' boekje lezend, komt bij ons de vraag op: wil van S. eigenlijk wel een sociale revolutie? Hij is hier, op zijn zachtst gezegd, toch wel erg vaag over. In feite gaat hij niet verder dan het voorstellen van manieren waarop de "gewone man" de bestuurders kan kontroleren (Joost spreekt niet over vrouwen, behalve over Charlotte de Corday, die zijn held Marat, die vanwege schurft halve dagen in bad moest doorbrengen, vermoordde).

Van S. gaat niet zover dat hij dat systeem van bestuurders omver wil werpen, hij wil slechts dat ze "menselijker gaan regeren". Hij citeert in dit verband Marat, die zelfs ńog een stapje verder wil gaan dan alleen maar verhoogde kontrole: ".... maar we kunnen en willen geen verenigingen zijn, die meebeslissen. Dat zou een stomme fout zijn: geen enkele vrije vereniging van burgers heeft het recht zich in openbare zaken te mengen, ze te besturen of te administreren; dat moet duidelijk zijn. Zij hebben alleen maar het eenvoudige en zuivere recht voorstellen te doen, raad te geven en verzoeken te doen."

Valt Van S. hiermee het kapitalistische systeem aan? Nee! Valt hij hiermee de gruwelijke staatsmacht aan? Nee! Het militarisme? Nee! etc. etc. Weer onderschat hij de macht van de staat en van het kapitaal.

De enige manier om die macht te verbreken is door een sociale revolutie, en niet door heel simpel met de "hoge pieten" te mogen meebeslissen!

Zoals gezegd kan het voeren van "heavy" akties, die in de huidige situatie niet worden gedragen door een brede laag van de bevolking, dus leiden tot verrechtsing. En door dergelijke akties te propageren vormt Van S. niet alleen een gevaar voor de personen die hij wil aanvallen, maar ook voor de hele linkse beweging. Het is heel gemakkelijk voor de staat en voor rechts om de linkse beweging te kriminaliseren.

Een linkse beweging, die waarschijnlijk toch al niet schreiend ter aarde zal vallen als Van S. en konsorten - zoals Johnnie "the selfkicker" Lenaerts - iemand als Reagan of Gijsen naar hoger sferen helpen. Het is onze taak hiervoor te waarschuwen.

11. Historische theorie van de organisatie.

Van S. is nog op een andere manier gevaarlijk bezig: hij drijft namelijk bewust een wig tussen de anarchisten en de autonomen, dat is na de "dag van de anarchie" in Leuven wel overduidelijk geworden.
Ten eerste valt hij de anarchisten aan door te zeggen dat 100 jaar anarchisme het kapitalisme nog niet heeft doen verdwijnen. Het lijkt onnodig om op deze stompzinnige opmerking nog verder in te gaan, nu we zojuist hebben aangetoond dat zijn autonome akties juist verrechtsing in de hand werken.
Ten tweede verwijt hij de anarchisten dat zij vanuit een theorie werken. Hij protesteert hier als volgt tegen: "Ik wil geen blauwdruk geven." Joost mag weten hoe Joost erbij komt dat anarchisten dit wel willen. Hij heeft het voor de zoveelste keer weer eens niet begrepen. Joost, anarchisten willen helemaal geen blauwdruk geven voor de post-revolutionaire samenleving, zij komen slechts aandragen met alternatieven. En dan maar hopen dat Joost het verschil weet tussen een blauwdruk en een alternatief.
Bovendien is het ook heel gevaarlijk om niet te werken vanuit een alternatief, want je moet altijd het zojuist genoemde lange-termijn-doel, de sociale revolutie, in gedachten houden. Maar Van S. denkt niet verder. Wat moet er gebeuren als we eenmaal in een post-revolutionair stadium zijn beland? Hoe organiseren we ons dan? Dat moeten we terdege beseffen, maar de simplist Van S. zegt:"Ik wil geen blauwdruk geven." De onnozelheid straalt er aan alle kanten van af. Organisatie is nodig, zowel in het post-revolutionaire stadium, als ook tijdens het aktie voeren. Onvoldoende georganiseerdheid in het post-revolutionaire stadium is herhaaldelijk gevaarlijk gebleken. In de Franse en de Algerijnse revoluties is gebleken dat de reaktie in een situatie waarin er een machtsvakuüm bestaat, de revolutie kon kanaliseren omdat het ongeorganiseerde volk niet wist wat verder te doen. De reaktie kon het volk daarop manipuleren tot haar belangen

weer voldoende gediend waren. Een zekere georganiseerdheid en discipline is ook nodig tijdens het voeren van aktie. En hoewel Van S. de pest heeft aan die man, verwijzen we in dit verband toch naar Bakoenin, die in de brief:"Das Knutogermanische Kaiserreich und die Soziale Revolution" het volgende zegt: "So sehr ich auch ein Feind dessen bin, was man in Frankreich Disziplin nennt, so anerkenne ich gleichwohl, dass eine gewisse, nicht automatische, aber freiwillige und durchdachte Disziplin, die vollständig in Einklang steht mit der Freiheit der Individuen, immer notwendig ist und bleiben wird; und zwar jedesmal dann, wenn viele freiwillig vereinigte Individuen irgendeine gemeinsame Arbeit oder Aktion ausüben wollen. Diese Disziplin ist dann nichts anderes, als die freiwillige und durchdachte Uebereinstimmung aller individueller Anstrengungen zur Erreichung eines gemeinsamen Zieles."
Maar hiermee zijn nog niet alle gevaarlijke kanten die er aan de denkwijze van Van S. - en ook aan zijn persoon zelf? vragen wij ons ondertussen af - kleven belicht. In zijn boekje "De macht van de autonome mens" zegt hij op pg. 15: "Een maatschappij met aktief en zelfstandig handelende mensen heeft nog nimmer bestaan, en men moet zich niet vermoeien om daar blauwdrukken voor te bedenken."
In deze schijnbaar onschuldige zin schuilt een levensgrote, en ook gevaarlijke paradoks. Ten eerste zegt Van S. dat mensen zich niet zèlf kunnen organiseren, en ten tweede zegt hij dat we het dan ook maar zo moeten laten. Maar is Van S. nu ècht zo dom om te geloven dat organisatie van een maatschappij onnodig is? Nu hebben wij geen al te groot vertrouwen in de intellektuele kapaciteiten van Van S., maar dit geloven we ook weer niet. Zelfs een Van S. zal toch wel inzien dat leven in een chaos onmogelijk is .... hopen we.
Maar wie moeten er dán de maatschappij organiseren? De bevolking kan volgens Van S. de maatschappij dus niet organiseren, en dan blijft over: een voorhoede die de mensen zegt (lees: beveelt, want de mensen kunnen niet zelfstandig handelen) hoe ze zich moeten organiseren, die beslist hoe een maatschappij in elkaar moet zitten.
Door er zulke gedachten op na te houden, schaart Van S. zich in het rijtje van bijzonder sinistere figuren als Blanqui en Lenin - al waren deze lieden natuurlijk van een véél hoger intellektueel nivo -.
Ja, dit zijn leninistische gedachten, en juist hiervoor hebben de

anarchisten bij wijze van spreken al gewaarschuwd voordat Lenin überhaupt was geboren! En dat deze kritiek terecht is gebleken, heeft de geschiedenis van de Sovjet-Unie ons ondertussen wel bewezen.

Wie het boekje van Van S. aandachtig heeft gelezen, kan volgens ons maar tot een konklusie komen: dit getuigt van een laag politiek nivo, en van een gruwelijke, gevaarlijke onderschatting van de staatsmacht. We zullen wat dat betreft de opmerking van Van S.' grote vriend Johnnie Lenaerts, die in Leuven zei dat hij "de anarchisten van bijzonder laag politiek nivo, en erg betweterig" vond (na deze opmerking moesten de schrijvers overigens met hevige braakneigingen de zaal verlaten) maar laten voor wat ze is, en hopen dat deze "slimme jongens" ooit eens tot het juiste inzicht zullen komen.

12. <u>Van S. maakt geen analyse van de maatschappij.</u>
Logisch, want hij weigert struktureel te denken en te handelen. Hij vindt het voldoende te konstateren dat er twee klassen zijn: aan de ene kant de onderdrukten, de uitgebuite massa's; aan de andere kant de kapitalisten, de staatsambtenaren en andere slechterikken.
Hij geeft in één geval toe dat er nog een tussenlaag is van kleine burgerij en middenstanders, die nu eens de ene, dan weer de andere kant kiezen. Maar hij werkt niet uit, welke konsekwenties dit kan hebben.
In zijn redenering zijn er slechts twee belangen, die steeds weer tegenover elkaar staan: het belang van de onderdrukte massa's tegenover het belang van de onderdrukkers. De onderdrukkers gebruiken geweld, zegt Van S., dus moeten de massa's ook geweld gebruiken.
Ons kommentaar: Zo eenvoudig liggen de zaken natuurlijk niet!
In de kapitalistische maatschappij zijn er oneindig veel meer belangentegenstellingen dan Van S. doet vóórkomen. Natuurlijk is en blijft de hoofdtegenstelling die tussen kapitaal en arbeid. Maar andere, minder grote belangentegenstellingen, kunnen in bepaalde omstandigheden van minstens even groot doorslaggevend belang zijn. Het belang van de konsument is op veel punten tegengesteld aan dat van de middenstander. Als een konsumentenorganisatie een betere

kwaliteit eist tegen lagere prijzen, vindt zij de middenstandvereniging tegenover zich. Die laatste club wil alleen maar een beter rendement en meer winst. Zo is er ook een belangentegenstelling tussen huurders en kleine eigen-woning-bezitters. Als huurders huurverlaging eisen omdat hun woningen in een sterk vervuild gebied liggen, krijgen ze de woningeigenaartjes tegenover zich. Die willen liever geen wóórd over het milieubederf in hun buurt horen, want daardoor zakt de waarde van de eigen woning. In grove lijnen gezien, dat wil zeggen OBJEKTIEF, hebben huurder en eigen-woningbezitter beiden hetzelfde belang. Maar vóór beiden tot gezamenlijke aktie besluiten, zal er nog heel wat water door de Maas vloeien. Alléén maar autonome aktie voeren - zoals Van S. wil - zonder dat de aktievoerder zich met "de theorie" inlaat, is oerstom. In Amsterdam komen krakers en buurtbewoners nogal eens tegenover elkaar te staan. Als de krakers dan niet erg goed nadenken bij wat ze doen, kiezen de buurtbewoners de kant van de spekulant of van de gemeente. Een oproep tot aktie zonder meer is dan erg gevaarlijk en schadelijk voor de kraakbeweging. Anders gezegd: autonome akties, zoals voorgestaan door Van S. houden geen rekening met de reaktie vanuit allerlei geledingen binnen de maatschappij. In het slechtste geval zou die reaktie wel eens fascistisch kunnen zijn, zoals in 1933 in Duitsland ....

13. Nogmaals het grote gelijk.

Van S. houdt geen enkele rekening met de spanning die er kan bestaan tussen subjektieve en objektieve faktoren. Sterker nog, hij doet alsof die twee eigenlijk altijd samenvallen, wat absoluut niet waar hoeft te zijn.

Voorbeeld: een kraker valt OBJEKTIEF het kapitalisme bij zijn wortel aan: het recht op privaateigendom. SUBJEKTIEF (d.w.z. zoals de kraker er zelf over denkt) wil die kraker misschien alleen maar een dak boven zijn hoofd. Wellicht is hij helemaal niet tegen het recht op privaateigendom. Hier is er sprake van een spanning tussen subjektief ERVAREN en objektief ZIJN.

Er zomaar van uit gaan dat die kraker anti-kapitalistisch bezig is en daarop een aktiemodel uitbouwen is gevaarlijk. Die kraker zal niet begrijpen wat die aktie met hem van doen heeft en raakt vervreemd van de aktievoerders.

Iets dergelijks geldt bijvoorbeeld voor de onderdrukte arbeider. OBJEKTIEF wordt hij uitgebuit door het kapitaal en de staat, maar SUBJEKTIEF is hij vaak tevreden met wat hij heeft. Als je mensen en massa's wilt overtuigen, zul je uit moeten gaan van dit subjektieve element. Anders vindt je de massa's op een gegeven moment tegenover je.
Van S. wil dit niet weten, omdat hij vies is van theorie.
Had hij wel getheoretiseerd, dan had hij niet dit soort fouten hoeven maken. Vóór hem waarschuwden onder meer Karl Marx (Philosophische Manuskripte 1844) en Wilhelm Reich (Wat is klassebewustzijn, 1934) al voor het "vergeten" van de subjektieve faktoren door de revolutionaire beweging. In vergelijking met deze twee revolutionaire geschriften is het werk van Van S. een enorme stap terug.

KONKLUSIE

1. Van Steenis is onbetrouwbaar.
   Het is bovendien onduidelijk of hij wel te goeder trouw is.
2. Van Steenis' boek staat vol tegenstrijdigheden.
3. Het volgen van de weg die van Steenis aangeeft leidt tot niets, hooguit tot een versterking van de staat en van rechts.
4. Meer dan ooit blijkt, dat er geen anarchistische praktijk mogelijk is, zonder anarchistische theorie.
5. Met van Steenis in diskussie gaan is een ervaring apart. Hij draait als een tol, spreekt zich voortdurend tegen, lult maar wat raak, en kent hooguit wat laag-bij-de-grondse en vulgair-marxistische kretologie, die hij dan wijsneuzig "de socialistische theorieën" pleegt te noemen om deze vervolgens betweterig te verwerpen. Een redelijke diskussie voeren is onmogelijk. Hij speelt voortdurend op het sentiment van nog niet erg ervaren krakers en aktievoerders, die hij tracht te winnen door zijn benadrukken van de aktie en verwerpen van de vervelende theorie. Jammer genoeg lukt hem dat maar al te vaak.
6. Op zich is er geen tegenstelling tussen anarchisten en de autonome beweging. Van Steenis probeert die tegenstelling kunstmatig te kreëren. Dat is niet in het belang van de linksradikale en autonome beweging. Hooguit in het belang van de veiligheidsdiensten!

WAAROM DEZE UITVOERIGE KRITIEK?

Omdat wij twijfelen aan de goede trouw van Van Steenis en omdat hij een scheurmaker is. Bovendien leidt hij een aantal aktieve mensen naar de ondergang. Wij vinden het op onze weg liggen daarvoor te waarschuwen.

Werkgroep Socialistische Theorie van de
Organisatie van Roermondse Anarchisten
18 april 1982

Te bestellen door overmaking van ƒ 2,-
op postgiro 3957874 t.n.v. ORA, Roermond.